IOK
Intercommunale
Ontwikkelingsmaatschappij
voor de Kempen

STANDPUNTENNOTA: KEMPENS SPOORVERVOER

IOK, Streekplatform Kempen en de Kempense lokale besturen pleiten reeds lang voor een betere spoorontsluiting van de Kempen. Meer investeringen in het spoorverkeer in de Kempen zijn noodzakelijk om de capaciteit te verhogen en een kwaliteitsvolle dienstverlening aan de reizigers te kunnen bieden. Dit vraagt structurele verbeteringen op verschillende fronten: uitbreiding van het treinaanbod, voldoende en stipte verbindingen, goede overstapmogelijkheden, correct werkend materiaal, voldoende capaciteit, goede toegankelijkheid en een betere communicatie met de reiziger. Ook voor het goederenvervoer moeten de mogelijkheden worden benut om het spoorvervoer op lange termijn uit te bouwen tot een goed alternatief voor het vervoer via de weg.

In deze nota wordt een overzicht gegeven van verbeteringen en acties die moeten worden uitgevoerd door NMBS en Infrabel om de voornaamste knelpunten op te lossen waarmee we in de Kempen worden geconfronteerd. Zowel personenvervoer als goederenvervoer komen aan bod.

Deze nota betreft een actualisering van de visienota over het Kempens spoorvervoer die op 5 september 2015 werd bekrachtigd door de Conferentie van Kempense burgemeesters. De actualisering gebeurde telkens na onderhoud/briefwisseling met de spoorwegmaatschappijen en terugkoppeling naar de Conferentie van Kempense burgemeesters en de Task Force van het Streekplatform Kempen.

Op vraag van de vervoerregioraad van Vervoerregio Kempen wordt het advies van de vervoerregio m.b.t. het treinnet in deze nota overgenomen:

De vervoerregioraad van Vervoerregio Kempen gaf op 18 februari 2020 onder voorwaarden unaniem positief advies over het kernnet. De vervoerregioraad keurde onder voorwaarden ook unaniem het aanvullend net goed. De vervoerregioraad stelde hierbij uitdrukkelijk volgende voorwaarden met betrekking tot het treinnet:

De vervoerregioraad vraagt aan NMBS de garantie op een goede afstemming tussen het treinnet en het kern- en aanvullend net van De Lijn. De dienstregelingen van de buslijnen en van de treinlijnen moeten goed op elkaar aansluiten in de Kempense stations en het station Noorderkempen. De vervoerregioraad vraagt aan NMBS de garantie dat zij bij de voorbereiding en uitwerking van haar nieuwe vervoersplan rekening houdt met het door de vervoerregioraad goedgekeurde openbaarvervoerplan voor de Kempen.

De vervoerregioraad bekrachtigt ook de maatregelen voor een betere spoorbediening van de Kempen zoals deze in deze nota zijn opgenomen.

IOK
Intercommunale
Ontwikkelingsmaatschappij
voor de Kempen

Visie ten behoeve van een structurele verbetering van het personenvervoer

De Kempense lokale besturen, Streekplatform Kempen en IOK presenteren in deze nota hun globale visie m.b.t. het personenvervoer per spoor in de Kempen. De voorgestelde maatregelen werden wel gerubriceerd in 4 categorieën afgestemd op het gevoerde beleid door de spoorwegmaatschappijen: projecten in functie van de courante exploitatie door NMBS en Infrabel, investeringen met hoge prioriteit, vragen in het licht van een verbeterde dienstregeling, andere investeringen in functie van toekomstig beleid.

1 Investeringsprojecten met hoge prioriteit	*Standpunt Kempen* Plannen NMBS/Infrabel (info 05/03/2020)
1.1 Uitbreiding aanbod na elektrificatie van de spoorlijn tussen Mol en Hamont (L19)	Elektrificatie: gepland project Infrabel 2018-2020 Realisatie eind 2020. Uitdrukkelijke vraag om opportuniteiten te onderzoeken: o.a. extra treinen naar Brussel, toeristentreinen, studententreinen, verhoging capaciteit treinen Onderzoek halfuurfrequentie tussen Mol en Hamont na beëindiging werken.
1.2 Ontdubbeling van het spoortraject tussen Herentals en Turnhout (L29)	Uitdrukkelijke vraag om studiewerk op te starten en op korte termijn voldoende kruisingsmogelijkheid in Tielen te voorzien
1.3 Prioritaire projecten ter verbetering van de stationsomgeving Herentals (in uitvoering van het masterplan): - doortrekken Koeterstraat - ondertunneling spooroverweg Belgiëlaan – Augustijnenlaan - fiets- en voetgangerstunnel onder sporenbundel die noord- en zuidkant van station verbindt - ondertunneling spooroverweg Poederleeseweg en Lichtaartseweg	Uitdrukkelijke vraag om projecten op korte termijn uit te voeren en hiervoor studie spoedig af te werken. Poederleeseweg: studie in de markt, momenteel gunningsfase, opstart binnen enkele maanden.

2 Projecten kaderend in courante exploitatie door de spoorwegmaatschappijen

2.1 Optimaliseren van de sluitingstijden van de spooroverwegen in Herentals-centrum en Nijlen	Mee te nemen in studie stationsomgeving Herentals (cf. punt 1.3) Gezien situatie aan station Nijlen (perron aan 'verkeerde' kant overweg) belangrijk om ook hier lange sluitingstijden aan te pakken
2.2 Uitvoering van werken in station Turnhout:	
- verlenging betontegels perron 2 (tot aan effectief einde trein)	2019-2020: perrons zijn verhoogd en vernieuwd met nieuwe schuilhuisjes volgens nieuw standaardconcept
- extra ticketautomaat aan perron 2	Uitdrukkelijke vraag om deze ticketautomaat op korte termijn te plaatsen.
- realiseren voetgangersdoorsteek van SLIM (woon-werkproject achter perron 2) naar Turnhout	Verkennende studie in partnerschap (stad – NMBS/Infrabel) opstarten.
- aanpassing tarieven parking voor treinabonnees i.f.v. meer gebruik van de parking	Prijsverlaging doorgevoerd tot gemiddelde Vlaamse stations
- aanpak lawaaihinder ('s ochtends bij rangeren)	Uitdrukkelijke vraag om lawaaihinder aan te pakken
2.3 Verdere afwerking in station Mol:	
- doortrekken ondertunneling naar nieuwe parking Keirlandse Zillen	Gepland project NMBS 2022-2023
- bouwen van een luifel op perron 2/3 in station Mol	Gepland project NMBS 2018-2022??
2.4 Accommodatie in alle Kempense stations afstemmen op het reizigerscomfort:	
- optimaliseren van de positionering van informatie-schermen voor reizigers	Onderdeel van nieuw standaardconcept stations van NMBS
- toegankelijke en propere toiletten (ook buiten openingsuren van loketten, ook voor mindervaliden)	Onderdeel van nieuw standaardconcept stations van NMBS

2.5 Inzet van moderne treinstellen met voldoende capaciteit	Uitdrukkelijke vraag om geen 'afdankers' maar nieuwe treinstellen in te zetten op de Kempense lijnen. NMBS heeft voor periode 2018-2022 aankoop gepland van nieuw materieel: Instroom nieuwe M7-dubbeldekkers eind 2020. Inzet van meer dubbeldekkers tijdens piekuren op lijn Turnhout-Brussel: naar 2de dubbeldekker 's morgens en 2de 's avonds.
2.6 Zorg om voor- en natransport met de fiets: - voldoende en nette fietsenstallingen - behoud van de huidige fietspuntwerkingen aan de stations Geel, Herentals, Mol en Turnhout	Bijkomende fietsenstallingen gepland: Turnhout + 350 tegen 2025, Noorderkempen +200 in 2020, Herentals +750 in 2022 (waarvan 100 beveiligd en 30 voor buitenmaatse fietsen), Mol + 300 in 2024, Geel +480 tegen 2025, Nijlen + 292 tegen 2025,
2.7 Zorg voor een goed voor- en natransport met de bus: - gewaarborgde aansluitingen tussen bus- en treinvervoer - lijnvoeringstrajecten - invoering geïntegreerd ticketsysteem	Uitdrukkelijke vraag tot afstemming met openbaarvervoerplan vervoerregio (afstemming NMBS-De Lijn) Uitdrukkelijke vraag tot afstemming met vervoerregio en aanpassen van tarieven voor korte trajecten

2.8	Instellen van een gedifferentieerd tarief voor betalend parkeren in de stationsomgevingen	Uitdrukkelijke vraag om het betalend parkeren op de parkings aan stations enkel in te voeren in overleg met de lokale besturen (parkeerstrategie) Uitdrukkelijke vraag om het betalend parkeren aan het station Noorderkempen niet in te voeren. NMBS plant invoering in najaar 2020. NMBS plant invoering betalend parkeren aan stations van: Herentals (2022, na verhoging fietscomfort), Mol (2024, bij vernieuwing parking Keirlandse Zillen),
3	**Projecten i.f.v. een verbeterde dienstregeling**	***Kempens standpunt***
3.1	Instellen van een uurverbinding op de spoorlijn Mol-Hasselt (L15) in het weekend	Uurverbinding op zaterdag gerealiseerd met nieuwe dienstregeling 2017
3.2	Realisatie van de rechtstreekse uurverbinding Mol-Brussel	Uitdrukkelijke vraag naar bijkomende treinen (momenteel 2 piekuurtreinen 's morgens en 2 's avonds tussen Mol en Brussel): opportuniteit i.k.v. elektrificatie L19 Mol-Hamont Verbetering van de stiptheid van de piekuurtreinen tussen Mol en Brussel-Zuid. Studie over effect van minder haltes op de lijn (rittijd Herentals-Lier)
3.3	Realisatie van een goede verbinding Turnhout-Brussel	Uitdrukkelijke vraag tot knip van lijn Turnhout-Brussel-Binche tot een lijn Turnhout-Brussel i.f.v. een hogere stiptheid van deze lijn Structurele oplossing zoeken is prioritair project NMBS i.f.v. vervoersplan 2023. Uitdrukkelijke vraag voor een rechtstreekse verbinding Turnhout-Brussel in het weekend Uitdrukkelijke vraag voor een vroegere eerste aankomende trein 's morgens en een latere laatste vertrekkende trein 's avonds in Turnhout

3.4	Betere aansluiting in Antwerpen naar Brussel op spoorlijn Mol-Antwerpen (L15 en 19) in het weekend	Uitdrukkelijke vraag naar betere aansluitingen
3.5	Betere aansluiting in Antwerpen naar Gent op spoorlijnen vanuit Kempen	Uitdrukkelijke vraag naar betere aansluitingen
3.6	Rechtstreekse studententreinen tussen Mol en Leuven met voldoende capaciteit en comfort Toeristentrein met voldoende capaciteit en comfort	Uitdrukkelijke vraag om voldoende capaciteit te voorzien op studententreinen 2 studententreinen Mol-Heverlee Uitdrukkelijke vraag naar toeristentreinen met goede uurregeling, voldoende comfort en capaciteit Toeristentrein Neerpelt-Blankenberge en Turnhout-Blankenberge (enkel in het weekend)
3.7	Meer homogene spreiding tussen de treinen in Bouwel/Nijlen/Kessel naar Antwerpen (halfuurverbinding tijdens spits)	
3.8	Versterking van het treinaanbod vanuit het station Noorderkempen door een hogere frequentie van de treinen tijdens de spitsuren	In de spits is er een halfuurverbinding tussen Noorderkempen en Antwerpen: IC Nederland (Brussel-Amsterdam) op hogesnelheidslijn via station Noorderkempen vanaf april 2018 Daarnaast 6 P-treinen (3's morgens, 3 's avonds) tussen Noorderkempen en Antwerpen
4	**Andere investeringsprojecten**	
4.1	Verdere uitvoering van masterplan stationsomgeving Herentals: - bouw nieuwe parking aan noordzijde sporen - doortrekken reizigerstunnel naar noordzijde sporen	Uitdrukkelijke vraag tot verbetering stationsomgeving (cf. 1.3)
4.2	Doortrekken van de treinverbinding Antwerpen-Hamont naar Weert (L19)	Gepland project Infrabel 2018-2022, ook Nederland heeft hiervoor middelen voorzien in zijn regeerakkoord Potentieelstudie reizigersstromen tussen Noord-Limburg en Nederlands Limburg (eerste resultaten eind april)
4.3	Capaciteits- en potentieelonderzoek en elektrificatie van de spoorlijn Mol-Hasselt (L15)	Elektrificatie gerealiseerd tegen eind 2022 2de spoor Balen-Werkplaats - Neerpelt

Visie met het oog op een structurele verbetering van het goederenvervoer

1 Maatregelen m.b.t. IJzeren Rijn

De conclusies van de IOK-studie 'Voorwaardenscheppend kader voor ingebruikname IJzeren Rijn voor de Kempen' moeten als uitgangspunt worden gebruikt bij besprekingen en beslissingen over de heractivering van de IJzeren Rijn: bij een reactivering van de IJzeren Rijn is de realisatie van flankerende maatregelen een absolute voorwaarde voor de Kempense gemeenten, enerzijds om problemen aan spoorovergangen op te lossen, anderzijds om geluidsoverlast en trillinghinder te milderen. Ook de capaciteit voor het personenvervoer moet gevrijwaard worden (bijv. baanvak Mol-Hamont).	3RX-haalbaarheidsstudie alternatieve Rijn-Ruhr spoorverbinding is uitgevoerd. Studie voornamelijk in functie van tracékeuze in Nederland. Conclusies IOK-studie opgenomen in 3RX-studie. Uitdrukkelijke vraag om conclusies als uitgangspunt te gebruiken bij besprekingen en beslissingen heractivering IJzeren Rijn 2de havenontsluiting: studiebudget voorzien in meerjareninvesteringsplan. Nog geen keuze gemaakt (2 alternatieven). Echter noodzakelijk i.f.v. capaciteit voor reizigersvervoer.